

Förbandsbesöksrapport 2025-10-15 Ledningsregementet – LedR

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som Pliktrådet fick vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Pliktrådets deltagare:

William Wennman

Jonathan Gahns Nordahl

Pliktrådets överblicksbild av LedR

Följande avsnitt ämnar att ge en omedelbar överblicksbild över de intryck Pliktrådet fått under förbandsbesöket. Vid behov av djupare inläsning i ett särskilt område hänvisar vi till resterande avsnitt där de hanteras i större detalj. Efter att ha läst denna överblick bör du dock veta kärnan i de observationer som gjorts under besöket.

Information om förbandet

Garnisonen Enköping är en av Sveriges största med omkring 3000 individer som bedriver verksamhet innanför grindarna. Lednings regementet förkortat LedR har ungefär 1400 anställda och utbildar en värnpliktsvolym på 500 värnpliktiga.

LedR utbildar primärt mot olika lednings och stödfunktioner med tre utbildningskompanier; Rasbo kompani, Sigtuna kompani och Uppsala kompani som alla utbildar värnpliktiga.

Förbandets förbättringspunkter och åtgärder

- Se till att återkoppling genomförs när problematik lyfts via förtroendesparet.
 - Att värnpliktiga lyfter problematik kopplat till jargong är mycket positivt men därav även vikten på att återkoppla och följa upp för att bibehålla förtroende.
- Se över rutinerna för utskickad isolerad mat för att stoppa värnpliktigas viktminskning.
 - Säkerställ att värnpliktiga har tid under utspisning att äta ordentligt samt möjlighet till att ta mer mat utan att behöva stressa i onödan.
- Utveckla forumet NVM och skapa mer jämlikhet i underhållet jämt emot NVK
 - Se över upplägget samt syftet med forumet, Pliktrådet trycker på att det är ett bra forum men det måste syfta till att lyfta de värnpliktiga.
- Se över resor till förbandet för att öka värnpliktigas möjlighet till återhämtning.

Förbandets utmärkelser

- Fortsätt nyttja värnpliktiga på ett sätt som är rättsligt grundat.
- Fortsätt det goda samarbetet mellan försvarshälsan och förbandet med forum för informationsöverspridning.

Innehåll

Pliktrådets överblicksbild av LedR.....	2
Arbetsmiljö och säkerhet	4
Materiel och personlig utrustning	4
Boendemiljö och vistelseutrymmen	4
Försvarshälsan.....	5
Fysisk belastning.....	5
Psykisk hälsa.....	5
Avbruten utbildning.....	5
Attityder och jargong.....	6
Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter.....	6
Rättstjänst.....	6
Information och mönstring	6
Medinflytande	7
Fritid.....	7
Resor	7
Soldathem.....	8

Arbetsmiljö och säkerhet

Skyddsassistenter på förbandet har blivit utbildade i sitt uppdrag och upplever att de till viss del är inkluderade i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Avvikelse rapportering upplevs bristande och tillgång till avvikelse rapporter är begränsad. Skyddsassistenterna har fått utbildning i avvikelserapportering och vidare utbildat resterande på plutonerna. Kemikaliehanteringen bör ses över då värnpliktiga har vårdat vapen utan skyddsutrustning. Problemet ska ha blivit mindre efter utbildning i kemikaliehantering, dock finns ett syfte i att revidera det arbetet till nästkommande kull. Sjuklogement finns på förbandet med avsedd toalett för sjuka, på vissa håll uppmanas även värnpliktiga till att ta sig hem vid exempelvis magsjuka. Värnpliktiga på förbandet lyfter att det förekommer problematik med isolerad utskickad mat från köket då det tilldelas i för liten mängd samt att tiden för utspisning varit för kort för att ta mer mat. Detta har resulterat i att försvarshälsan upplever viktminskning bland värnpliktiga. Plikträdet uppmanar förbandet till att se över sina rutiner kopplat till isolerad utskickad kost, främst ur aspekterna mängd och tidsåtgång.

Materiel och personlig utrustning

Värnpliktiga kvinnor på Ledningsregementet blir tilldelade ett underklädesbidrag på 1700kr för egen anskaffning då Försvarsmaktens alternativ i många fall ej är funktionsdugliga och skapar onödiga skavsår och skador. Plikträdet uppmanar förbandet till att fortsatt tilldela underklädesbidrag till kvinnliga värnpliktiga. Under mötet med försvarshälsan lyfter fysioterapeuten på förbandet att knäskydd bör vara en obligatorisk del av uniformssystemet, samt att det finns en tydlig korrelation mellan ett större utbud på kängor och minskning i skador, vilket Försvarsmakten centralt bör ta med sig i arbetet med att utveckla personlig utrustning.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Logementen på LedR varierar i kvalitet då förbandet har en varierad infrastruktur, men den upplevs funktionsduglig. På vissa håll finns behov av renovering för att kunna upprätthålla en godtagbar standard. Duschutrymmen är utrustade så att värnpliktiga kan duscha i privata bås, och överlag upplever de värnpliktiga att våtutrymmena är helt okej. Vissa kaserner brister i antalet duschar sett till mängden värnpliktiga som nyttjar dem, detta bör ses över vid eventuella renoveringar.

Dagrum är varierande men värnpliktiga på förbandet upplever inget större behov då de har tillgång till soldathemmet som ligger innanför grindarna på garnisonsområdet. Men vid renovering bör förbandet ändå se över möjligheten till att implementera dagrum i kasernbyggnaderna.

Försvarshälsan

Försvarshälsan upplevs fungera under de perioder när de värnpliktiga befinner sig på garnisonsområdet och bedriver tjänst. Men det upplevs brista när tjänst bedrivs i fält, värnpliktiga lyfter att befäl inte tagit värnpliktiga seriöst när hälso- och sjukvårds bedömning efterfrågats. Det lyfts även att försvarshälsans rekommendationer kopplat till avlastning har varit bristande. Värnpliktiga har lyft problematiken under kompaninämnd där det mottagits väl. Vid tiden för Pliktrådet besök hade de dock ännu inte bedrivit tjänst i fält sedan dess att problemen lyfts. Pliktrådet kommer att följa upp problematiken och uppmanar förbandet till att säkerställa en god kultur kring hälso- och sjukvård så att ingen värnpliktig ska behöva lida av onödig fysisk eller psykisk skada.

Under mötet med försvarshälsan lyfter de att de har ett gott samarbete med värnpliktskonsulenten samt att de genomför kontinuerliga möten med förbandet via grundutbildningssamordningsmöten där det kan ske informationsöverspridning. Försvarshälsans kontinuerliga och strukturerade samordning med förbandet är någonting som förbandet bör fortsätta med, och som andra förband borde sträva efter att ta efterlikna.

Fysisk belastning

Under mötet med förtroendevalda lyftes frågan om fysisk belastning och belastningstrappan där det upplevdes stor variation kring hur det efterlevs på kompanierna. Vissa upplevde att belastningstrappan ej efterlevdes och gav exempel på hur de inte genomfört marschträning inför soldatprovet. Pliktrådet upplevde även en vilja från de värnpliktiga till mer fysisk träning, plutonbefälseleverna har fått tips och utbildning i truppträningspass som de efterfrågar att få genomföra med plutonerna. Frågan har tidigare lyfts via medinflytandespåret och Pliktrådet upplever att förbandet undersöker frågan. Fysioperateften på förbandet lyfter även att hon vill kunna delge mer utbildning till värnpliktiga i förebyggande åtgärder för att minska skador. Pliktrådet uppmanar förbandet till att möjliggöra detta så att försvarshälsan ska kunna arbeta preventivt och inte enbart reaktivt.

Psykisk hälsa

De värnpliktiga upplever inte att de har fått tillräcklig mängd utbildning eller genomgång kring området psykisk hälsa. Det efterfrågas mer tips och stöttning kring hantering av stress och annan psykisk påfrestning. Pliktrådet upplever efter möte med värnpliktiga att stödet som går att söka hos förbandet vid händelse av psykisk ohälsa eller behov av stöd är lättillgängligt och bra, men Pliktrådet uppmanar förbandet till att fortsätta titta på vilka hjälpmedel som kan delges de värnpliktiga för att öka den psykiska hälsan.

Avbruten utbildning

Avbrotten på LedR ligger på 3,2% med totalt 16st avbrott. Bland dessa har var 8st på grund av nedsatt psykisk prestationsförmåga, 6st på grund av nedsatt fysisk förmåga samt 2 av annan orsak. Under föregående utbildningsår låg den totala andelen avskrivningar på 6,6%. Pliktrådet upplever inte avskrivningsstatistiken som alarmerande eller avvikande.

Attityder och jargong

Kunskap om Försvarsmaktens värdegrund upplevs finnas på förbandet och enligt förtroendevalda efterlevs den överlag bland värnpliktiga och befäl. Jargongen upplevs god både värnpliktiga emellan samt mellan värnpliktiga och befäl, det har uppkommit incidenter där jargongen brustit men har tidigt hanterats och adresserats på ett gott sätt. Värnpliktiga upplever dock att det stundtals saknats återkoppling när incidenter har lyfts via förtroendespåret på förbandet. Det råder även en känsla att forumet Nätverk Värnpliktig Kvinna ses ned på. Detta skulle kunna vara kopplat till de manliga värnpliktigas likabehandlingstid som fungerat dåligt då forumet har tolkats som att måla upp män som förövare och skapat känslor av skam hos de manliga värnpliktiga. Pliktrådet uppmanar förbandet till att se över hur återrapportering och uppföljning efterlevs vid olika typer av ärenden.

Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter

Under mötet med förtroendevalda lyftes inga exempel på att värnpliktiga utsatts för bestraffningar, kollektiva bestraffningar eller grå arbetskraft. Pliktrådet trycker på att förbandet fortsätter att behandla värnpliktiga på rätt sätt då det inte alltid är en självklarhet. De värnpliktiga lyfter även att de fått utbildning i sina juridiska rättigheter och skyldigheter men att utbildningen genomfördes tidigt och att det finns ett behov av repetitionsutbildning.

Rättstjänst

Förbandet har ett heltidsanställt rättsbefäl som är juridiskt utbildad och kan säkerställa att disciplinåtgärder samt disciplinanmälningar genomförs på rätt grunder och med rätt metoder.

Information och mönstring

Förbandet har inför inryck genomfört en digital informationsträff men de förtroendevalda ansåg att den inte var tillräcklig. De trycker på att informationen bör innehålla mer tips på hantering av stress och mentala påfrestningar inför inryck, samt vilka stödfunktioner som finns att nyttja sig av väl på förbandet, så att det blir tydligt för de inryckande. Pliktrådet uppmanar förbandet till att se över informationsträffen och även nyttja sig av exempelvis förtroendevalda som referensgrupp för att utveckla informationspaketet. På förbandet har en del befattningar för vissa värnpliktiga behövt ändras på vilket Pliktrådet har viss förståelse för då organisationen ändras kraftigt från dagen man beställer en värnpliktig tills att hen påbörjar sin utbildning. Vissa delar av värnpliktiga som utbildas på förbandet genomför en central befattningsutbildning, och de värnpliktiga uppger att informationen om att utbildning kommer ske på annan ort kom i god tid. Men det efterfrågas mer information kopplat till när i tid de kommer att ske samt hur det kommer att gå till i praktiken. Pliktrådet uppmanar till att delge värnpliktiga information med transparens även om det är oklart från plutonledningens sida för att ge förståelse och minska ovissheten. Förbandet har under utbildningsår 2025-26 fått lägre andel kvinnliga värnpliktiga vilket förbandsledningen ser negativt på och saknar förklaring till. Ledningen har även noterat att de tilldelas högre individer som skattats högre under mönstringen trots att kraven på vissa befattningar har sjunkit.

Medinflytande

Pliktrådet uppfattar att förbundet följer strukturen för mötesintervaller inom medinflytande men att utbildningen för förtroendepersoner varit bristande. Vid Pliktrådets besök hade samtliga värnpliktiga gått igenom medinflytandets innebörd och struktur med den lokalt medinflytandeansvarige på förbundet men ingen specifik utbildning för förtroendepersoner hade genomförts. Pliktrådet trycker på vikten av utbildning för att säkerställa att medinflytandet på förbundet ska kunna fungera.

Nätverk värnpliktiga kvinnor forumet genomför träffar ungefär en gång i månaden. Plutonsbefälseleverna upplever detta som en kulturkrock då de under plutonbefälsskolan genomfördes nämnderna med tätare intervall och tydligare stöttning. Mer tid och fler tillfällen för NVK-träffar har lyfts i medinflytandespåret och kommer att följas upp av Pliktrådet under nästkommande besök. Även om nuvarande reglemente följs upplever Pliktrådet att ytterligare insatser i nätverket efterfrågas av de värnpliktiga.

Det lyfts även att det kan uppkomma viss oförståelse och frustration över NVK forumet från manliga värnpliktiga som genomfört NVM forumet som upplevs fungera dåligt. Värnpliktiga som deltagit under NVM beskriver att de diskuterat olika typer av problematik som riktats så att alla uppfattas som förövare. Att synen på NVK blir dålig då NVM forumet inte fungerar är försåtligt och någonting förbundet måste se över. Pliktrådet tror att synen på NVK kommer att förbättras om forumet NVM blir kvalitativt och berikande.

Pliktrådet vill trycka på att en majoritet av punkter som lyftes till förbandsledningen var känd problematik vilket starkt tyder på att det finns en kultur av att värnpliktiga vågar lyfta problematik via medinflytandespåret någonting förbundet bör eftersträva att bibehålla i framtiden.

Fritid

I början av utbildningsåret fanns det inte stomscheman som visade på längre permissioner som möjliggör planering av ledighet. Det har åtgärdats men Pliktrådet trycker på att få ut det i tid så att värnpliktiga har möjlighet att planera sin ledighet längre fram. Det lyfts även att det har funnits problematik kopplat till dagsprogram på vissa utbildningslinjer, men detta har lyfts och åtgärdas via medinflytandespåret på förbundet. Det lyfts även att oklarheter kring när tjänsten för dagen är slut förekommer där det motiveras med att det finns ett syfte med att man inte får HVO men syftet framgår ej. Pliktrådet trycker på att förbundet säkerställer att förordningen om ledighet och fritid för totalförsvarspiktiga följs på förbundet.

Resor

Värnpliktiga på förbundet upplever resor till och från förbundet som onödigt krångliga då de tilldelas UL och SL kort för att ta sig till och från förbundet vilket gör att en resa som med SJ tar fyrtio minuter istället tar upp till två och en halv timme. Pliktrådet ser gärna att Försvarsmakten centralt tar fram lösningar som gör att den värnpliktige alltid blir tilldelad resor som maximerar återhämtning i hemmet.

Värnpliktiga på förbundet som vill nyttja sig av eget färdmedel uppger att det har varit väldigt svårt att få milersättning för de resorna. Pliktrådet uppmanar förbundet till att se över när möjlighet till eget färdmedel kan nyttjas då värnpliktigas återhämtning bör prioriteras.

Soldathem

Soldathemmet på förbundet är kraftigt utrustat både sett till lokalerna som de huserar men även de möjligheter som finns för aktiviteter. Plikträdet vill även ge en eloge till soldathemsföreståndaren som gör ett bra jobb med att skapa en plats där värnpliktiga kan koppla av och återhämta på garnisonen.

Avslutning

Plikträdet riktar ett stort tack till de förtroendevalda på förbundet som med ett trevligt bemötande och stort engagemang tog emot Plikträdet. Plikträdet tackar även LedR och stödfunktionerna på förbundet som tog sig tiden att delge deras reflektioner och erfarenheter kopplat till grundutbildningen.

William Wennman, Vice ordförande Plikträdet

Förbandsansvarig, LedR

070 848 65 91, William.wennman@pliktradet.se